

Brüsszel, 2018.5.22.
COM(2018) 267 final

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A
TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A
RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK**

az új kulturális menetrendről

{SWD(2018) 167 final}

1. Bevezetés

A Római Szerződések 60. évfordulója alkalmából a 27 tagállam és az uniós intézmények vezetői kijelentették, hogy olyan Uniót szeretnének, „melyben a polgárok számára a kulturális és társadalmi fejlődés, valamint a gazdasági növekedés egyre bővülő lehetőségei állnak rendelkezésre. [...] egy, a kulturális örökségünket megőrző és a kultúrák sokféleségét előmozdító Uniót¹”. Ez a 2017. novemberi Göteborgi Csúcstalálkozón is újból elhangzott, és az Európai Tanács is megerősítette 2017 decemberében², kiemelve, hogy a kulturális örökség 2018-as európai éve³ meghatározó lehetőséget kínál a kulturális örökség társadalmi és gazdasági jelentőségének tudatosabbá tételére.

Az európai identitás megerősítése az oktatás és a kultúra révén című közleményében⁴ a Bizottság kijelentette, hogy „az oktatás és a kultúra lehetőségeinek maradéktalan kiaknázása a tagállamok közös érdeke, hiszen ezek a lehetőségek a munkahelyteremtés, a társadalmi méltányosság és az aktív polgári szerepvállalás mozgatórugói, és egyúttal a maga sokféleségében megmutatkozó európai identitás megtapasztalásának eszközei”.

Európa gazdag kulturális öröksége, valamint dinamikus kulturális és kreatív ágazatai erősítik az európai identitást, ami az összetartozás érzését eredményezi. A kultúra elősegíti az aktív polgári szerepvállalást, és előmozdítja a közös értékeket, a befogadást és a kultúrák közötti párbeszédet úgy Európában, mint szerte a világban. Összefogja az embereket, köztük az újonnan érkezett menekülteket és más migránsokat is, és segít abban, hogy a közösség részeseinek érezzük magunkat. A kulturális és kreatív ágazatok is rendelkeznek azzal a potenciállal, hogy javítsák az életkörülményeket, átalakítsák a közösségeket, munkahelyeket teremtsenek, serkentsék a növekedést, és más gazdasági ágazatokra is átgyűrűzőn hatásuk.

Az új európai kulturális menetrend (a továbbiakban: új menetrend) választ ad az európai vezetők arra irányuló felhívására, miszerint a kultúra és az oktatás révén többet kell tennünk annak érdekében, hogy összetartó társadalmakat alakíthassunk ki és vonzó jövőképet nyújthassunk az Európai Unióról⁵. Célja, hogy teljes mértékben kiaknázza a kultúrában rejlő lehetőségeket egy befogadóbb és méltányosabb Unió létrehozása érdekében, támogatva az innovációt, a kreativitást, valamint a fenntartható munkahelyteremtést és a növekedést.

2. Kihívások és törekvések

Egy súlyos pénzügyi válságból kilábalva Európa növekvő társadalmi egyenlőtlenségekkel, sokszínű populációkkal, populizmussal, radikalizálódással és terrorista fenyegetésekkel szembesül. Az új technológiák és a digitális kommunikáció átalakítja a társadalmakat, megváltoztatja az életstílust, a fogyasztási szokásokat és a gazdasági értékláncokon belüli erőviszonyokat. Ebben a változó helyzetben a kultúra szerepe fontosabb, mint valaha. Egy 2017-es Eurobarométer felmérés szerint a válaszadók 53 %-a úgy véli, hogy a közös értékeket tekintve a tagállamok közel állnak egymáshoz, 40 %-uk szerint viszont távol. A kultúra segíthet áthidalni ezt a megosztottságot, mivel a közösség érzésének kialakításában a leginkább szerepet játszó tényező⁶. Az Eurostat adatai azonban azt mutatják, hogy az európaiak több mint egyharmada egyáltalán nem vesz részt kulturális tevékenységekben⁷. Ezért egyértelmű, hogy a kulturális részvétel és az európai polgárok közötti összefogás tovább

¹ [Római Nyilatkozat, 2017. március](#)

² [Az Európai Tanács következtetései, 2017. december](#)

³ http://europa.eu/cultural-heritage/european-year-cultural-heritage_hu

⁴ [COM\(2017\)673.](#)

⁵ [Pozsonyi nyilatkozat, 2016. szeptember](#)

⁶ [87. Eurobarométer, 2017 tavasza](#)

⁷ [Eurostat, 2017. november](#)

növelhető, hogy megtapasztalhassuk, mi az, ami összeköt bennünket és mi az, ami elválaszt. A piac széttagoaltsága, a finanszírozáshoz való elégtelen hozzáférés és a bizonytalan szerződési feltételek ugyanakkor továbbra is akadályozzák a kulturális és kreatív ágazatokat, és leszorítják az ágazatban tevékenykedők jövedelmét.

A megfelelő finanszírozással támogatott új menetrend kihasználja a kultúra és az oktatás közötti szinergiákat, és erősíti a kultúra és más szakpolitikai területek közötti kapcsolatokat. Ezenkívül segít a kulturális és kreatív ágazatoknak a kihívások leküzdésében és a digitális átállásban rejlő lehetőségek kiaknázásában.

3. Jogalap és első lépések

A kultúra területén az uniós szintű fellépés jogalapja az Európai Unióról szóló szerződés 3. cikke és az Európai Unió működéséről szóló szerződés 167. cikke⁸. A tagállamok kizárólagos hatáskörrel rendelkeznek a kulturális politika terén, az Unió szerepe pedig az együttműködés ösztönzése, valamint a tagállami fellépések támogatása és kiegészítése. Az uniós szakpolitikai együttműködés jelentős lendületet kapott a Tanács⁹ által elfogadott, „Európai kulturális program a globalizálódó világban” című 2007. évi bizottsági közlemény¹⁰ nyomán. Politikai állásfoglalásain és kísérleti projektjein keresztül az Európai Parlament is támogatta ezt a menetrendet.

A tagállamok azóta elismerésre méltóan sok intézkedést¹¹ hajtottak végre az uniós szakpolitikai együttműködés – a Tanács egymást követő kulturális munkatervei, az uniós programok által finanszírozott projektek és a makroregionális stratégiák¹² – általi ösztönzésnek köszönhetően.

Az Európai Tanács most megbízta az EU-t, hogy tegyen többet ezen a területen, és alaposabban vizsgálja meg a többek között a *kulturális és kreatív ágazatok fejlesztésének jogi és pénzügyi keretfeltételeit, valamint a kulturális ágazat szakembereinek mobilitását célzó lehetséges intézkedéseket*².

4. Stratégiai célkitűzések és intézkedések

Az új menetrendnek három – szociális, gazdasági és külső vonatkozású – stratégiai célkitűzése van.

4.1. Szociális dimenzió – a kultúrában és a kulturális sokszínűségben rejlő lehetőségek kiaknázása a társadalmi kohézió és a jólét érdekében

- valamennyi európai polgár kulturális alkotóképességének¹³ előmozdítása a kulturális tevékenységek széles körének elérhetővé tétele és aktív szerepvállalási lehetőségek biztosítása révén
- a kulturális és kreatív ágazatokban tevékenykedő szakemberek mobilitásának ösztönzése és a mobilitás akadályainak felszámolása

⁸ A 173. és 208. cikk a kreatív iparágak és a fejlesztési együttműködés szempontjából egyaránt releváns.

⁹ [2007/C 287/01](#)

¹⁰ [COM\(2007\)242](#)

¹¹ Az e közleményt kísérő SWD/2018/167 szolgálati munkadokumentum áttekintést nyújt a 2007-es menetrend keretében hozott intézkedésekről, az új menetrendben javasolt intézkedések részleteiről és egyéb, folyamatban lévő vagy tervezett intézkedésekről, valamint a fejleményekkel kapcsolatos konzultációk, statisztikák és felmérések részleteiről.

¹² http://ec.europa.eu/regional_policy/hu/policy/cooperation/

¹³ A „képeszségzemplélet-alapú megközelítést” Amartya Sen dolgozta ki. A kultúrára való alkalmazása azonban újabb keletű.

- az európai kulturális örökség közös erőforrásként való védelme és népszerűsítése, közös történelmünk és értékeink tudatosítása, valamint a közös európai identitás érzésének megerősítése

A kulturális részvétel összehozza az embereket. A kultúra ideális eszköz a nyelvi akadályok nélküli kommunikációra, az emberek helyzetének erősítésére és a társadalmi kohézió megkönnyítésére, többek között a menekültek, más migránsok és a befogadó lakosság körében. A 2007-es európai menetrend keretében a politikai döntéshozók és a gyakorlati szakemberek megállapodtak arról, hogy milyen módon lehetne felhasználni a részvételi művészetet a megértés, az emberek helyzetének erősítése és önbizalmuk növelése érdekében¹⁴.

A közösség megújulását tekintve a kultúrának átalakító ereje van. Az Európa Kulturális Fővárosa eseménysorozat 30 éves sikertörténete is ezt bizonyítja, melynek keretében az európai strukturális és beruházási alapokból finanszírozott kulturális infrastruktúrális projektek valósulnak meg. Az európai év rávilágít arra, hogy miként járul hozzá a kulturális örökség az európai társadalmak és gazdaságok fejlődéséhez. Épített környezetünk alakításánál új, adaptív megközelítést alkalmazunk, amely a kultúrában gyökerezik¹⁵.

A kulturális részvétel javítja az egészséget és a jólétet is. A közelmúltban megkérdézett európaiak 71 %-a egyetért azzal, hogy „az Európa kulturális örökségéhez kapcsolódó helyek közelében élők életminősége javulhat”¹⁶. Egy kutatás¹⁷ is megerősíti továbbá, hogy a kulturális javakhoz való hozzáférés a jó mentális közérzet második legfontosabb meghatározója, amelyet csak az egészség előz meg.

A kulturális részvételnek azonban továbbra is társadalmi és pénzügyi akadályai vannak annak ellenére, hogy a kulturális szervezetek erőfeszítéseket tettek a kulturális fogyasztás és a népesség-összetétel változásához való alkalmazkodás érdekében. Ezért a Bizottság egy új, a kulturális alkotóképesség vezérelvén alapuló megközelítést javasol. Ez azt jelenti, hogy minőségi kulturális tevékenységek széles körét kell elérhetővé tenni, jobb lehetőségeket kínálva mindenki számára a részvételre és alkotásra, és erősíteni kell a kultúra és az oktatás, a szociális ügyek, a várospolitikai, a kutatás és az innováció közötti kapcsolatokat¹⁸.

A részvétel növelése érdekében az európai művészeti alkotások és az európai kulturális és kreatív ágazatok szakembereinek szabadabb áramlására van szükség. Megbízható adatokra építve¹⁹ az EU továbbra is szakpolitikai támogatást és finanszírozást fog nyújtani, azonban a tagállamoknak többet kell tenniük az olyan adminisztratív akadályok felszámolása érdekében, mint például a művészek és művészeti szakemberek kettős adóztatásának a kockázata.

¹⁴ [Nyitott koordinációs módszer \(OMC\) és A kultúra hangjai, 2014, 2016 és 2017](#)”

¹⁵ [A magas színvonalúan beépített európai emberi környezetről szóló 2018-as davosi nyilatkozattal](#) összhangban

¹⁶ [2017. Eurobarométer tematikus felmérés](#)

¹⁷ [Sacco et al., 2011., A kultúra, az egészség és a jó mentális közérzet közötti interakció.](#) A kultúra a társadalmi befogadásért címmel indított, 2017–18-as nyitott koordinációs módszer is az egészségre és a jólétre vonatkozó bizonyítékokat gyűjti össze.

¹⁸ A [King's College London](#) jelentése: „A kulturális demokrácia felé: a kulturális alkotóképességek fejlesztése mindenki számára”

¹⁹ 3 OMC A [művészek és rezidensprogramok mobilitásáról](#), 2010., 2012., 2014.

A Bizottság:

- támogatja a kultúrának a különböző területekre, többek között az egészségre és a jólétre gyakorolt hatása vizsgálatára irányuló kutatást (2018)
- a kultúrán keresztüli társadalmi befogadást célzó konkrét intézkedéseket dolgoz ki a Kreatív Európa és az Erasmus + program²⁰ révén, valamint meghatározza a Kreatív Európa programban való részvétel kiválasztási szempontjait a nemek közötti esélyegyenlőség ösztönzése érdekében(2019)
- elindítja a „Kulturális és kreatív terek és városok” projektet a Kreatív Európa program keretében a kulturális részvétel, valamint a társadalmi- és a városrehabilitáció előmozdítása érdekében (2018)
- mobilitási programot javasol a kulturális és kreatív ágazatokban tevékenykedő szakemberek számára a Kreatív Európa program keretében (2018–2019)

A Bizottság felkéri a tagállamokat, hogy:

- többek között a következő kulturális munkaterv révén tegyenek érdemi előrelépéseket a mobilitás adminisztratív és adóügyi akadályainak felszámolására

4.2. Gazdasági dimenzió – a kultúrán alapuló kreativitás támogatása az oktatás és az innováció terén, valamint a munkahelyteremtés és a növekedés biztosítás érdekében

- a művészet, a kultúra és a kreatív gondolkodás támogatása a formális és a nem formális oktatás és képzés valamennyi szintjén és az egész életen át tartó tanulás során
- kulturális és kreatív ágazatok szempontjából kedvező ökoszisztémák ösztönzése, a finanszírozáshoz és az innovációs kapacitáshoz való hozzáférés elősegítése, valamint a szerzők és alkotók méltányos díjazásának és az ágazatközi együttműködésnek az előmozdítása
- a kulturális és kreatív ágazatok által megkívánt készségek – köztük a digitális, a vállalkozói, a hagyományos és a speciális készségek – előmozdítása

A kultúra és a kreativitás a gazdaság fontos értékei. A kultúra közvetlenül hozzájárul a munkahelyteremtéshez, a növekedéshez és a külkereskedelelemhez. Az uniós kulturális foglalkoztatás 2011 és 2016 között folyamatosan nőtt, elérve a 8,4 millió főt. A kulturális javak²¹ kereskedelmi többlete 8,7 milliárd EUR, a kulturális és kreatív ágazatok pedig becslések szerint 4,2 %-kal járulnak hozzá az EU bruttó hazai termékéhez²². Az innovatív gazdasági ágazatok számára is elengedhetetlen a kreativitás versenyelőnyük fenntartásához. A városi és vidéki közösségek egyre inkább támaszkodnak a kultúrára annak érdekében, hogy vonzóbbá váljanak a munkáltatók, a diákok és a turisták számára.

A kultúra, a művészetek, a kreativitás és a kreatív ágazatok kölcsönösen függenek egymástól. A kulturális és kreatív ágazatokra jellemző készségeknek a más ágazatokban szükséges készségekkel történő ötvözése innovatív megoldások létrejöttét segíti elő, többek között az információs és kommunikációs technológiák, az idegenforgalom, a

²⁰ ec.europa.eu/programmes/creative-europe/; ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus

²¹ Eurostat 2016 (kulturális statisztika: foglalkoztatás, vállalkozások, részvétel, kereskedelem, kiadások)

²² 2014-es Ernst & Young tanulmány „A kulturális és kreatív piacok felmérése az EU-ban”

feldolgozóipar, a szolgáltatások és a közszektor területén. Ennek az átalakító erőnek a kiaknázása érdekében a Bizottság azt javasolja, hogy három konkrét ökoszisztémára összpontosítsanak: az oktatás és képzés, a városok és régiók, valamint maguk a kulturális és kreatív ágazatok, hogy támogató környezetet teremtsenek a kultúrán alapuló innováció számára.

Oktatás és képzés: Egyértelmű kapcsolat áll fenn az oktatás szintje és a kultúrában való részvétel között. Az európai szinten elismert nyolc kulcskompetencia egyikének számító kulturális tudatosság és kifejezőképesség előmozdítását célzó ágazatközi intézkedést az egész életen át tartó tanulásra vonatkozó, felülvizsgált kulcskompetencia-keretrendszer összefüggésében fogják feltérképezni²³. Egyetértés van abban is, hogy szükség van az olyan átruházható kompetenciákra és készségekre, amelyek ösztönzik a kreativitást és a kritikai gondolkodást. A Bizottság támogatta a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezetnek (OECD) a kreatív és kritikai gondolkodás tanításának, tanulásának és értékelésnek mikéntjére vonatkozó munkáját²⁴, amely jelenleg a 2021. évi PISA-felmérés (Nemzetközi tanulói teljesítménymérés) innovatív területe. A kreatív és kritikai gondolkodást az oktatás és képzés valamennyi szintjére kiterjesztve előtérbe kell helyezni, összhangban a STEM (science, technology, engineering and maths – a természettudományok, a technológia, a műszaki tudományok és a matematika) alapú megközelítésről a művészeteket (arts) is magában foglaló STEAM alapú megközelítésre való áttéréssel²⁵.

Városok és régiók: A kulturális és kreatív ágazatok hatalmas kapacitással rendelkeznek a kísérletezés, a tendenciák előrejelzése, valamint a társadalmi és gazdasági innováció modelljeinek feltérképezése szempontjából. A városok és régiók egymás természetes partnerei²⁶: a kultúrán alapuló fejlesztés élén a nagyobb helyi önállóságnak, a tehetséges egyénekre gyakorolt vonzerőnek, valamint a lakosság szükségleteihez és potenciáljához való közelségüknek köszönhetően. A kultúra és az idegenforgalom a gazdasági tevékenység erőteljes mozgatórugója. A Bizottság Közös Kutatóközpontja által kifejlesztett Kulturális és Kreatív Városok Figyelője rámutatott arra, hogy a kultúrába befektető városok más, hasonló városokhoz képest jelentős előnyökre tehetnek szert²⁷. A vidéki térségekben a kulturális és természeti örökség helyreállítása és korszerűsítése hozzájárul a növekedési potenciál és a fenntarthatóság javításához²⁸. A kulturális és természeti eszközök integrált kezelése arra ösztönzi az embereket, hogy felfedezzék azokat és elköteleződjenek mellettük²⁹.

Tervezésre szükség van ugyan, de az innovációt alulról felfelé irányuló folyamatok, kreatív központok³⁰ és inkubátorok által is lehetővé kell tenni, amelyek révén a szabadfoglalkozásuk és a kreatív ágazatban tevékenykedők egymás mellett dolgoznak és alkotnak. A kreatív ágazatokban működő vállalkozások klaszterei is mutatják, hogy magas foglalkoztatási növekedést³¹ képesek elérni, és az 1 300 regionális intelligens szakosodási prioritás mintegy 6 %-a a kultúrához kapcsolódik³². A regionális és európai területi

²³ [A nyitott koordinációs módszer 2016. évi kézikönyve](#) gyakorlatokat és ajánlásokat tartalmaz.

²⁴ [Az OECD Oktatáskutató és Innovációs Központja](#)

²⁵ [COM\(2017\)247](#)

²⁶ [Kultúra a városokért és régiókért](#), társaktól való tanulási projekt, 2015–17

²⁷ [Kulturális és Kreatív Városok Figyelője](#), 2017

²⁸ 2016 Európai Vidékfejlesztési Hálózat, Tájékoztató a vidéki területek művészetéről és kultúrájáról

²⁹ A kulturális és természeti örökséget összekapcsoló Natura 2000 esettanulmányok

³⁰ [Az európai kreatív központok hálózata](#), 2016–2018

³¹ [Európai klaszterkörkép 2014.](#)

³² <http://s3platform.jrc.ec.europa.eu/map>

együttműködés előmozdítja a növekedést és munkahelyeket teremt, továbbá népszerűsíti Európát mint céltérseget, többek között a makrorégiókra kiterjedő kulturális útvonalak révén³³. Az innovációvezérelt területi fejlődés kultúrájának erősítése érdekében e tapasztalatokra is lehet építeni.

Kulturális és kreatív ágazatok: Ahhoz, hogy a kulturális és kreatív vállalkozások és szakemberek a rendelkezésre álló lehetőségek kiaknázásával hozzájáruljanak a növekedéshez és a munkahelyteremtéshez, kedvező, az alábbiakat biztosító keretfeltételekre van szükség: egy olyan szabályozási környezet, amely jutalmazza a munkahelyteremtést, a finanszírozáshoz való jobb hozzáférést, lehetőségek a növekedésre és a nemzetközivé válásra, valamint speciális készségek biztosítása.

A kulturális foglalkoztatás sok európai polgár, különösen a fiatalok számára fontos lehetőséget jelent a munkaerőpiacra való bejutás szempontjából (Lettországon, Romániában, Cipruson, Bulgáriában, Észtországban és Spanyolországban a 15–29 évesek foglalkoztatási aránya a kultúra területén magasabb, mint a gazdaság egészében). A projektalapú, atipikus és részmunkaidős foglalkoztatás azonban problematikus lehet. A szabályozási keret annak érdekében történő kiigazítása, hogy az időszakos és egyre mobilisabbá váló munkavállalók is megfelelő szociális védelemben részesüljenek, jelentős politikai kihívást jelent. A szerzők és alkotók méltányos díjazásával kapcsolatos célkitűzés elérésével a Bizottság a digitális egységes piaci stratégia keretében foglalkozik.

A finanszírozáshoz való hozzáférés továbbra is komoly problémát jelent a túlnyomórészt kis- és középvállalkozásokból és mikrovállalkozásokból álló ágazat számára. A Kreatív Európa program keretében rendelkezésre álló kulturális és kreatív ágazatok garanciaeszköze ígéretesen indult, és a jövőben megerősítésre kerül. A Bizottság további eszközök felhasználásának a lehetőségét is vizsgálja, köztük a közösségi finanszírozást³⁴, valamint a szponzorálás, az alapítványok és a köz- és magánvilág közötti partnerségek révén történő magánfinanszírozást.

A kulturális és kreatív ágazatokban tevékenykedő szakembereknek a digitális, hagyományos, transzverzális és speciális készségek széles skálájával kell rendelkezniük. Az új menetrend a folyamatban lévő, különösen a vállalkozói³⁵ és az örökséghez kapcsolódó készségeket érintő szakpolitikai munkára épül.

Az új menetrend prioritásként kezeli az uniós együttműködés ágazatközi megközelítését, mivel a digitalizálásnak és a közös alkotásnak köszönhetően egyre inkább eltűnnek a művészet és a gazdaság közötti határok. Ezt a legkiforrottabb ágazatok konkrét kezdeményezései egészítik ki, melyek célja, az európai kulturális kifejezések sokszínűségének hatékonyabb előmozdítása.

A Bizottság:

- támogatja a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet „Kreatív és kritikai gondolkodási készségek tanítása, értékelése és tanulása az oktatásban” című projektjének validálási szakaszát azzal a céllal, hogy a 2021. évi Nemzetközi tanulói teljesítménymérésbe bekerüljön egy, a kreativitást mérő modul, és feltérképezi egy hasonló, a felsőoktatási rendszerekben megvalósítandó munka

³³ [Routes4U](#): A Bizottság és az Európa Tanács közös programja a makrorégiókban található kulturális útvonalakról

³⁴ [Crowdfunding4Culture](#)

³⁵ A szakpolitika kidolgozása többek között az európai vállalkozói készség és a digitális kompetenciakeretek (EntreComp, DigComp) révén történik

lehetőségeit (2018)

- népszerűsíti a zenét és a művészeteket az oktatás és képzés területén, többek között az Erasmus + (2019) egyik kiemelt témájaként, valamint támogatja a művészeti, az információs és kommunikációs technológiák, a vállalkozói és üzleti készségek ötvözésére épülő, a kreativitás fejlesztését szolgáló interdiszciplináris modulok kifejlesztését a felsőoktatási intézményekben (2018)
- további támogatást nyújt a kultúrára összpontosító intelligens szakosodási és makroregionális stratégiákat végrehajtó régióknak, az európai év keretében pedig egy konkrét európai kezdeményezésen keresztül ösztönzi a fenntartható kulturális turizmust
- támogatja a kreatív szakemberek és iparágak, valamint az európai inkubációs hálózatok közötti partnerségeket a kreativitást, a művészetet és a formatervezést a csúcstechnológiával és a tudománnyal ötvöző, kreativitásvezérelt innováció érdekében
- a kulturális és kreatív ágazatok, a helyi hatóságok, a szociális partnerek, valamint az oktatási és képzési szolgáltatók közötti erősebb partnerségeket támogató kísérleti projektet valósít meg (2018)
- megvizsgálja az Európai Innovációs és Technológiai Intézet kulturális örökséggel és kreatív ágazatokkal foglalkozó tudományos és innovációs társulása létrehozásának a lehetőségét (2019)
- rendszeres párbeszédet szervez a kulturális és kreatív ágazatokkal a megújított iparpolitikai stratégia keretében, a szakpolitikai igények meghatározása és az átfogó szakpolitikai keret uniós szintű megalapozása érdekében
- rendszeres párbeszédet szervez a zenei ágazattal, valamint végrehajtja a „Music Moves Europe” (A zene mozgatja Európát) előkészítő intézkedést.
- erősíti az európai audiovizuális ágazattal folytatott párbeszédet, többek között az Európai Filmforum rendezvényein keresztül (2018)
- a digitális egységes piaci stratégiával összhangban támogatja a tagállamokat a művészek és alkotók méltányos díjazásának biztosításában mind általános, mind pedig ágazatspecifikus párbeszéd révén (2019)

A Bizottság felkéri a tagállamokat, hogy:

- kötelezzék el magukat a művészek és alkotók társadalmi-gazdasági körülményeinek javítására, valamint ösztönözzék a művészeti oktatást és képzést a következő munkaterv keretében

4.3.Külső dimenzió – A nemzetközi kulturális kapcsolatok megerősítése

- A fenntartható társadalmi és gazdasági fejlődés mozgatórugójaként szolgáló kultúra támogatása
- A kultúra és a kultúraközi párbeszéd előmozdítása a közösségek közötti békés kapcsolatok érdekében
- A kulturális örökség terén folytatott együttműködés megerősítése

„A nemzetközi kulturális kapcsolatokra vonatkozó európai uniós stratégia felé” című 2016. évi közös közleménnyel³⁶ az EU létrehozta a partnerországokkal folytatott kulturális együttműködés keretét. Ez teljes mértékben összhangban van a kulturális kifejezések sokszínűségének védelméről és előmozdításáról szóló, 2005-ös UNESCO-egyezménnyel, amelynek az EU és valamennyi tagállam részes fele³⁷. Az Európai Unió kül- és biztonságpolitikájára vonatkozó globális stratégia³⁸ a kulturális diplomáciát az EU közös külső fellépésének új területeként határozta meg. A fejlesztéspolitikáról szóló új európai konszenzus³⁹ elismeri a kultúra gazdaságban betöltött fontos szerepét és hajtóerejét.

A Bizottság, az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselője (főképviselő) és szolgálataik – beleértve az Európai Külügyi Szolgálatot is (EKSZ) – teljes mértékben támogatják a Tanács arra irányuló jelenlegi munkáját, hogy a nemzetközi kulturális kapcsolatok tekintetében átfogó, fokozatos megközelítést alakítson ki. Az EU fellépése szinergiákat és hozzáadott értéket teremt⁴⁰, különösen az uniós küldöttségek kibővített szerepének fényében. Az uniós küldöttségek kulturális kapcsolattartási pontjai a fejlesztés és a külkapcsolatok kulturális dimenziójára vonatkozó képzésben részesülnek, hogy hatékonyabban terjeszthessék a bevált gyakorlatokat és jobban megfeleljenek a helyi partnerek igényeinek és elvárásainak.

Az új menetrend lehetővé teszi a kultúra hatékonyabb előmozdítását az identitást és a kohéziót támogató erőként, a társadalmi-gazdasági fejlődés mozgatórugójaként és a békés viszonyok fenntartását közvetlenül befolyásoló tényezőként, többek között az oktatási és ifjúsági projektekből származó, emberek közötti kapcsolatokon keresztül, különös tekintettel a nyugat-balkáni és a bővítési országokra⁴¹. A Bizottság tervei szerint a menetrend a fenntartható fejlődés kulturális dimenziójának hangsúlyozására és az ENSZ 2030. évi fenntartható fejlesztési menetrendje végrehajtásának elősegítésére is szolgál majd.

A kulturális örökség 2018-as európai éve³ – amelyhez a nyugat-balkáni országok teljes mértékben csatlakoztak – egyedülálló lehetőséget kínál a partnerországokkal és a helyi kulturális ágazatokkal való kapcsolatok erősítésére. Az európai év során született partnerségek folytatódni fognak az európai kulturális együttműködés és a kulturális örökség új európai cselekvési terve részeként. Jelenleg is zajlanak már projektek, illetve hamarosan megkezdődnek a konfliktus sújtotta övezetekben, a károsodott kulturális örökség védelme és helyreállítása, a munkahelyteremtés és a jobb megélhetés előmozdítása érdekében.

A Bizottság és a főképviselő:

- a Kreatív Európa programból nyújtott megerősített támogatás révén segíti a kulturális és kreatív ágazatokat a Nyugat-Balkánon, emellett pedig az előcsatlakozási támogatási eszközt használja a Nyugat-Balkán és a bővítési országok kultúrájának támogatására, különös tekintettel a Nyugat-Balkán átalakulását támogató cselekvési terv kapcsolódó kiemelt kezdeményezéseinek a végrehajtására

³⁶ [JOIN/2016/029](#)

³⁷ <http://en.unesco.org/creativity/>; A legfrissebb uniós jelentés [itt](#) olvasható.

³⁸ [Az EU globális stratégiája](#)

³⁹ [A mi világunk, a mi méltóságunk, a mi jövőnk, 2017](#)

⁴⁰ Többek között az új uniós kulturális diplomáciai platform révén

⁴¹ COM(2018)65

- elindítja a keleti partnerség kulturális programjának harmadik szakaszát, és a mediterrán országok kultúrájának támogatása révén megerősíti a civil társadalmat
- elindítja az Európai Kultúrház című előkészítő intézkedést a partnerországokban
- megerősíti a Kínával folytatott párbeszédet, és új párbeszédet indít Japánnal
- végrehajtja az Európai Fejlesztési Alapból az afrikai, karibi és csendes-óceáni országok számára finanszírozott, AKCS-országokon belüli 11. kulturális programot, kiegészítve valamennyi más, uniós program intézkedéseit, amelyek célja a munkahelyteremtés, az identitásépítés, a szakképzés, az audiovizuális együttműködés előmozdítása és az UNESCO 2005. évi egyezményének végrehajtása
- regionális szintű kulturális stratégiákat dolgoz ki a Nyugat-Balkánnal, a közel-keleti és észak-afrikai régióval, valamint Latin-Amerikával kezdve
- a kulturális örökség védelmét integrálja a közös biztonság- és védelempolitikai missziók feladatai közé, amennyiben szükséges, a folyamatban lévő missziókra és projektekre építve
- támogatja a Selyemút örökségi folyosóinak megőrzését Közép-Ázsiában, Afganisztánban és Iránban

A Bizottság felkéri a tagállamokat, hogy:

- működjenek együtt a Bizottsággal, a főképviselővel és szolgálataival, köztük az Európai Külügyi Szolgálattal, a közös tevékenységek kidolgozásában.

5. Több területet érintő cselekvések

Noha az új menetrend legtöbb intézkedése elsősorban a három célkitűzés egyikéhez – társadalmi, gazdasági és nemzetközi kapcsolatok – járul hozzá, számos transzverzális aspektussal is rendelkezik. Az uniós szintű szakpolitikai intézkedések két nagy területe – a digitális terület és a kulturális örökség területe – mindhárom célkitűzést szolgálja.

5.1 A kulturális örökség védelme és felértékelése

A kulturális örökség 2018-as európai éve átütő sikerrel indult, Európa-szerte több ezer tevékenység megvalósításával. A Bizottság a következő négy fő témára⁴² összpontosítva járul hozzá közvetlenül e tevékenységek sikeréhez: szerepvállalás, fenntarthatóság, védelem és innováció. E célkitűzések megvalósításához a Bizottság ajánlásokat, elveket fogalmaz meg, és eszköztárat bocsát rendelkezésre az év pozitív hozadékának biztosítása és az új menetrendhez való hozzájárulás érdekében.

⁴² A 10 [európai kezdeményezés](#) az ágazatközi szakpolitikai fellépések kulcsfontosságú témáit öleli fel, ideértve az oktatást, az illegális kereskedelmet, a helyreállításra vonatkozó minőségi elveket, a fenntartható kulturális turizmust, a készségeket és az innovációt.

Az európai év lezárásakor a Bizottság:

- a **kulturális örökségre vonatkozó cselekvési tervet** terjeszt elő, és felkéri a tagállamokat, hogy nemzeti szinten készítsenek hasonló terveket, és a Tanács kulturális munkatervein keresztül kövessék nyomon a 10 európai kezdeményezést
- javaslatot tesz arra, hogy az év eredményeit építsék be a jövőbeli uniós programokba és a kohéziós politikába
- a kulturális javak illegális kereskedelmére vonatkozó cselekvési terv révén támogatja a kulturális javak behozataláról szóló jövőbeli uniós rendelet végrehajtását, valamint létrehozza a veszélyeztetett kulturális örökséggel foglalkozó tudományos és szakpolitikai érdekelt felek társadalmi fórumát

5.2 Digital4Culture

A digitális forradalom a művészi alkotás új és innovatív formáit teszi lehetővé; szélesebb körű, demokratikusabb hozzáférést biztosít a kultúrához és a kulturális örökséghez; és a kulturális tartalom elérésének, fogyasztásának és értékesítésének új módjait teremti meg. E fejlemények tükrözése érdekében a Bizottság egy új, a digitális egységes piaci stratégiának megfelelő szerzői jogi, audiovizuális és műsorszórási javaslatokra épülő, uniós Digital4Culture stratégiát készít elő, megteremtve ezáltal az Unió következő többéves pénzügyi keretén belül megvalósítandó jövőbeli fellépések alapját.

A Bizottság:

- létrehozza az EU-szerte működő kompetenciaközpontok hálózatát annak érdekében, hogy széles körű digitalizáció révén megóvja a veszélyeztetett műemlékekkel kapcsolatos ismereteket (2019)
- létrehozza az európai filmek online jegyzékét, és elindítja és az első Európai Filmhetet, hogy hozzáférhetővé tegye az európai filmeket az európai iskolák számára (2019)
- létrehozza a digitális kreatív és innovációs központok páneurópai hálózatát a digitális átalakulás támogatása érdekében (2020)
- javaslatot tesz a kulturális örökség európai digitális platformjának következő lépéseit illetően (2018)
- kísérleti mentorálási programokat indít audiovizuális szakemberek – különösen nők – számára annak érdekében, hogy támogassa az új tehetségeket karrierlehetőségeik és képességeik fejlesztésében (2019)
- az ipari és társadalmi szinteken megvalósuló fenntartható innováció érdekében ösztönzi a művészet és a technológia közötti összekapcsolódásokat és együttműködést (2018)

6. Az új menetrend végrehajtása

A szubszidiaritás elvének tiszteletben tartása mellett az EU feladata, hogy ösztönzőket és iránymutatást nyújtson az új ötletek megvizsgálásához, és támogassa a tagállamokat egy közös menetrend előmozdításában. Egyes területeken egyértelműen van még mit javítani, többek között stratégiai iránymutatások, továbbfejlesztett munkamódszerek és kísérleti tevékenységek révén.

6.1. Együttműködés a tagállamokkal

Az új menetrendet a tagállamok által jóváhagyott munkatervek és munkamódszerek – például a nyitott koordinációs módszer – révén kell végrehajtani.

A hatás növelése érdekében a Bizottság többek között azt javasolja, hogy a hangsúly a nemzeti, regionális vagy helyi szinten történő konkrét végrehajtáson legyen, az uniós eszközök által társfinanszírozott közös projektek révén, amelyek a tagállamok, illetve a tagállamok által kijelölt regionális és helyi hatóságok számára lehetővé teszik a társaktól való tanulást és technikai segítségnyújtást kínálnak.

A Bizottság felkéri a tagállamokat, hogy mérlegezzék a közös munka következő témáit:

- a kulturális örökség részvételen alapuló irányítása az Európa Tanáccsal együttműködésben
- az örökségvédelmi beavatkozások és a helyreállítás minőségi elvei
- a finanszírozáshoz és innovációs kapacitáshoz való hozzáférés a kulturális és kreatív ágazatokban
- az uniós programok által támogatott kulturális és örökségvédelmi projektek kiterjesztése

6.2. Strukturált párbeszéd a civil társadalommal

A Bizottság a jelenlegi strukturált párbeszéd⁴³ kiszélesítését tervezi, amely túlmutat a nyitott koordinációs módszer keretében vizsgált témákon, több online együttműködési lehetőséget biztosít, és eseti alapon a kulturális és kreatív ágazatokon kívüli érintett szervezetek előtt is nyitva áll. Azt javasolja továbbá, hogy a civil társadalom aktívabban vegyen részt a kétévente megrendezett európai kulturális fórumok előkészítésében.

7. A kultúra előmozdítása az uniós szakpolitikák és programok révén

A Kreatív Európa és annak utódprogramja közvetlen szerepet fog játszani az új menetrend támogatásában, és a Bizottság javítani fogja a projektek és a szakpolitikai tevékenységek közötti szinergiákat. A Digital4Culture stratégia megerősíti a kulturális, digitális és audiovizuális kezdeményezések közötti koherenciát. A Bizottság az új menetrend társadalmi, gazdasági és nemzetközi célkitűzéseit más szakpolitikai területeken is támogatni fogja, és más – jelenlegi és jövőbeli – uniós szakpolitikák és beavatkozások is ki fogják egészíteni és támogatni fogják a tagállamok kulturális politikáit.

8. A következő lépések

Az új európai kulturális menetrend kulcsfontosságú része a Bizottság azon intézkedésének, amelyet válaszul hozott a 2017. december Európai Tanácstól kapott megbízásra. Keretet biztosít az európai szintű együttműködés következő szakaszához, hogy a kultúra átalakító ereje révén kezelni lehessen a jelenlegi társadalmi kihívásokat. Egy holisztikus jövőképre épülő, új megközelítést javasol, elősegítve a kulturális ágazatok és más szakpolitikai területek közötti szinergiákat. Az új menetrend sikeres végrehajtása és az abban foglalt fellépések szoros együttműködést igényelnek az Európai Parlamenttel, a Tanáccsal és a tagállamokkal, valamint a kulturális ágazat érdekelt feleivel.

⁴³ www.voicesofculture.eu.

Az új menetrend keretében folytatott szakpolitikai együttműködést 2019-ben és 2020-ban a Kreatív Európa program és a kulturális projekteket finanszírozó egyéb uniós programok, valamint 2021-től az EU következő többéves pénzügyi kerete szerinti utódprogramok fogják támogatni.